

Les religions no són motllos

Dij, 21/01/2016 per Justícia i Pau

[Justícia i Pau](#)

Quan parlem de diversitat religiosa, sembla que tots entenguem què volem dir, però si en distingim tres nivells, en traurem tres conclusions per sempre més. Val la pena mirar més enllà de la imatge més evident.

Pluralitat religiosa. Des de fa uns anys, tothom sap que al nostre país convivim persones de moltes religions diferents. Encara que a la majoria li sembli una novetat recent, aquesta diversitat té al nostre país un segle i mig d'història ininterrompuda. Però fins i tot sense saber gairebé res de cap religió, ni tan sols de la pròpia, ningú no discuteix que vivim en una societat religiosament plural.

Primera conclusió: En una societat religiosament plural, no té sentit parlar de religió per referir-se a una única religió. Afirmar que la religió és masclista, dogmàtica, alienadora o alliberadora és un reduccionisme que no es pot atribuir a tot el fenomen. Ni com a lloança ni com a retret, perquè hi ha religions tan diverses entre elles que fins i tot costa trobar-ne algun element comú.

Pluralitat interna. A pesar de les autoritats religioses que vetllen per l'ortodòxia, totes les religions tenen molta diversitat interna. Fins i tot, malgrat confessar-se en comunió, poden mantenir posicions contradictòries que els teòlegs procuraran explicar com a simples matisos d'un mateix credo. Amb tot, hi ha corrents revolucionaris i reaccionaris, hi ha vocacions nòmades i sedentàries, hi ha apologètica i treball de la interioritat, hi ha reflexió i emoció. En definitiva, hi ha qui busca la síntesi i hi ha qui busca l'exclusivitat.

Segona conclusió: amb tanta diversitat interna, resulta tremendament difícil declarar res de cert sobre tot un grup religiós si no esteu repetint la pròpia definició. Sigui com sigui que acabeu les frases "Els cristians diuen...", "els jueus pensen que..." o "els musulmans fan...", quan no caiguen en una tautologia, cometreu una sinècdoque. Estalvieu-vos-ho.

Concepció de les pròpies creences. Manllevant el joc de paraules del sociòleg Joan Estruch¹, cal distingir aquells que creuen que saben, d'aquells altres que saben que creuen. N'hi ha que entenen la seva fe com una certesa, que els qui no comparteixen estan allunyats de la veritat. En canvi, en tots els corrents religiosos també trobarem aquells que entenen les seves creences com la base de la seva cerca, oberts a dubtar i deixar-se interpel·lar per persones d'altres fes. Això fa que moltes vegades sigui més fàcil entendre's amb persones d'altres religions que tenen el mateix estil, que no pas amb els correligionaris amb qui es comparteix el què però no el com.

Tercera conclusió: la tercera conclusió també condemna les generalitzacions i permet que ho girem: no ens relacionem amb les religions, sinó amb les persones. Tan absurd és creure que la lectura d'un determinat llibre mil·lenari ens ajudarà a entendre la conducta d'un alumne o un veí, com pensar que una persona ha de renunciar a la seva fe, la que sigui, per ser un ciutadà responsable i demòcrata. Que ni la bellesa ni la perfídia de les religions, no us enlluernin ni us tapin cap persona. Les persones som lliures, les religions no són motllos.

Joan Gómez i Segalà, membre de Justícia i Pau de Barcelona.

1 Recomanem vivament la lectura del llibre més recent de Joan Estruch, pel seu enfocament precís i llenguatge planer: [Entendre les religions. Una perspectiva sociològica](#). Editorial Mediterrània, Barcelona, 2015.